

Дзіцячы творчы мастацтва

Год выдання 34-ы
№ 68 (2017)
24 жніўня 1965 г.
АТГОРАК
Цэна 4 кап.

ОРГАН МІНІСТЭРСТВА КУЛЬТУРЫ І ПРАВЛЕННЯ САЮЗА ПІСЬМЕНІКАЎ БССР

Надзвычайнае, неадкладнае

ЗІМА СПЫТАЕ: ШТО ЗРАБІЛА ЛЕТА?

Набліжаецца восень, а за ёю і зіма. Сячасова падрыхтаваць клубы і бібліятэкі да зімы — летні клопат работнікаў культуры.

Людзі прыходзяць у клуб адпачыць. Калі ж у клубе няма на чым сесці і без валёнак ды каліжуха не перастае яго парог — гэта ўжо не адпачынак. І нахай работнікі культуры ведаюць усімі музамі—такі клуб калгаснікі не адчыняць дзверы.

Народная прыманка гаворыць: рыхтуй сані летам. Добрыя, кляпалівыя гаспадары імкнучыся ў цёплыя дні адрамантаваць культурна-асветныя ўстановы, завесці паліва, прыдаць новую мэбля, музычныя інструменты, словам, зрабіць усё магчымае, каб клуб працаваў нармальна.

У Гродзенскім раёне, напрыклад, падрыхтоўка да зімы клубу і бібліятэцы ўжо завяршаецца. Як і ў многіх іншых, прыклад паказвае таксама Ваўкавыскі раён. Ад клуба да клуба ідзе тут эстафета, мэтай якой — выявіць недахопы ў падрыхтоўцы да зімы, адзначыць добрае, што ўжо зроблена. У раёне аб'яўлены конкурс: то лепш падрыхтоўца да зімы. Усё гэта дае станоўчыя вынікі. 56 дзяржаўных клубу і бібліятэку ўжо амаль гатовы да зімы.

Высока трымаючы годнасць пераможцаў рэспубліканскага агляду сельскіх культасветустановаў Брагінскі і Лепельскі раёны. У гэтых раёнах заканчваюцца рамонт клубу і бібліятэку, завозіцца паліва, набываюцца культінвентар.

На жаль, такі гаспадарскі клопат аб падрыхтоўцы культурна-асветных устаноў да зімы назіраецца дэлянка ў усходняй частцы. Таварышы, ад якіх залежыць рамонт і добраўпарадкаванне устаноў культуры, нібы чакаюць, пакуль надзідзе восенняя спота і ўдарыць морозы. Тады ўжо будзе позна што-небудзь зрабіць.

Асабліва трывожнае становішча ў Мінскім і Барысеўскім раёнах. У большасці клубу і бібліятэку рамонт тут нават не пачыналі. Амаль ні адна културнастанова не забяспечана палівам.

Дарэчы заўважыць, што ў гэтых раёнах з году ў год многія ўстановы культуры застаюцца не падрыхтаванымі да работы ў зімовыя ўмовы. Як ні дзіўна, але і райвыканкомы, і раённыя аддзелы культуры не робяць з гэтага ніякіх вывадаў.

У Магілёўскай вобласці няма клубу і бібліятэку, якія вельмі ўжо напружана выглядаюць. 93 клубы і 58 бібліятэку не маюць электрычнасці, 200 культасветустановаў ашчэ не радыёфікаваны. Ясна, што калі ў клубе не гаворыць радыё і няма электрычнасці, то і работу нельга ў гэтых умовах.

Наспела пытанне на ўзрост галас пагаворыць аб аднаўленні кіраўніцтва сельскай будаўніцтва і рамонт-сваёй клубу і бібліятэку, чырвоных куткоў. Сустрэкаюцца яшчэ ў нас такія старэйшыя калгасцы, якія лічаць, што яны аднавоўваць толькі за выкананне планаў вытворчасці збожжа, малака, мяса і іншых прадуктаў. І найбольш кіраўнічым, што ўдзельнічае ў сельскай гаспадарцы і ў многім залежыць ад выхавання ў людзей свядомыя, камуністычныя адносіны да працы, ад таго, як яны асяродкоўваюць дасягненні сельскагаспадарчай навуцы, вопытам перадавікоў. А добры клуб заўсёды цесна звязаны з жыццём і справай свайго калгаса ці саўгаса.

Есць у Слоніміскім раёне калгас імя Будзёніна. Гэта эканамічна моцная гаспадарка, але ніводнага клубу тут не пабудавана. Аднаўленне ўстаноў культуры на тэрыторыі калгаса — бібліятэка месціцца ў прыватным памяшканні. Такое ж становішча і ў калгаса «XX парт'езда», дзе дзяржаўны клуб і бібліятэка арандаюць прыватныя пакоі. Калгас жа не мае свайго клубу.

У Гродзенскай вобласці наогул 152 культасветустановы знаходзяцца ў прыватных памяшканнях. Значыць, трэба больш увагі аддаваць будаўніцтву клубу на вёсцы, прыдаваць да гэтай справы калгасы, саўгасы. Гэтага вымагае ад нас само жыццё, узросшыя культурныя запатрабаванні працоўнай вёскі.

Праўда, не кожны калгас і саўгас сёння мае магчымасць разгарнуць будаўніцтва культурна-бытовых устаноў. Але даглядаць свае клубы і бібліятэку, адрамантаваць іх, забяспечыць палівам могуць усе гаспадары. У саўгасе «Гарадзішча» Мінскага раёна, напрыклад, добры клуб. Але ў ім няма ніводнай пачы. Даўно праца адрамантаваць брыгады клуб вёскі Кіаравічы. Але кіраўнікі саўгаса «Будучыні» пра гэта не клопацца.

Бада і ў тым, што ў многіх калгасах адлічэнні ў культфонды вельмі нізкія, ды і гэтыя сродкі нехватаюць выдаткоўваюцца на культурныя патрэбы. Такое назіраецца, на жаль, вельмі часта ў Гомельскай і Брэсцкай абласцях.

Поспех у многім, вядома, залежыць ад ініцыятывы саміх загадчыкаў клубу і бібліятэку, ад іх умення зацікавіць работай устаноў культуры моладзь, камсамольцаў, калгаснікаў. Дзе гэтай дапамога ёсць, ніколі не пачуеш скаргаў, што не хопіць работнай сілы, каб адрамантаваць клуб. Некалькі год назад у рэспубліцы шырока было распаўсюджана будаўніцтва устаноў культуры метадам народнай будовы. Тое-сёе ў гэтых адносна новых робіцца і зараз. Камсамольцы і моладзь калгаса імя Леніна ў Гродзенскага раёна сёння пабудавалі ў вёсцы Лікава брыгады клуб, зрабілі танцавальную пляцоўку, упарадкавалі прыкладную сядзібу. У Паставскім раёне «Бальшышка», пабудавалі летнюю эстраду, пабудавалі клуб, памагілі завесці паліва.

І усё гэта бласпіна, у нерабочы час. Такія станоўчыя прыклады трэба пашыраць. Трэба, каб добрыя пачыненні, некалі зробленыя, не забываліся.

Час яшчэ ёсць, і можна пры жаданні добра падрыхтаваць да зімы кожны клуб, кожную бібліятэку. Усё будзе залежаць ад паваротлівасці, ініцыятывы органаў культуры і работнікаў культасветустановаў.

У час абезьліжэння перапынку да калгаснікаў сельскай вёскі імя Заслонова, якія працуюць у полі, прыходзіць удзельнікі самадзейнасці Шучэўскага раёнага Дома культуры. На ініцыятыўнае сцэне адбыўся канцэрт, у праграме якога былі песні, танцы, нумары мастацкага чытання.

Спадбаліся калгаснікам песні ў выкананні Ларысы Канавалай, Мікаіла Сергіенкі, Уладзіміра Сіхленскага і іншых. Самадзейныя артысты раёнага Дома культуры пабывалі таксама ў калгасах імя Чапаева, імя Фрунзе і ў іншых гаспадарках.

ГАНАРОВАЕ ЗВАННЕ
1360 чытачоў наведваюць Коўчынскую сельскую бібліятэку Светлагорскага раёна. У шасці вяснях мясцовага саўгаса «Залессе» працуюць кінагоспадары, якія дамагаюць бібліятэку. Цяпер яе чытаюць у кожнай рабочай сям'і саўгаса.

Загадчыца бібліятэкі камсамолка Зіна Русакова арганізавала гурткі мастацкай самадзейнасці, якія часта даюць канцэрты працаўнікам палёў. Асаблівым поспехам кіраўніцтва выступленні агітбрыгады.

Коўчынская сельская бібліятэка прывоўна ганаровае званне «Бібліятэка выдатнай работы».

У час абезьліжэння перапынку да калгаснікаў сельскай вёскі імя Заслонова, якія працуюць у полі, прыходзіць удзельнікі самадзейнасці Шучэўскага раёнага Дома культуры. На ініцыятыўнае сцэне адбыўся канцэрт, у праграме якога былі песні, танцы, нумары мастацкага чытання.

У час абезьліжэння перапынку да калгаснікаў сельскай вёскі імя Заслонова, якія працуюць у полі, прыходзіць удзельнікі самадзейнасці Шучэўскага раёнага Дома культуры. На ініцыятыўнае сцэне адбыўся канцэрт, у праграме якога былі песні, танцы, нумары мастацкага чытання.

У час абезьліжэння перапынку да калгаснікаў сельскай вёскі імя Заслонова, якія працуюць у полі, прыходзіць удзельнікі самадзейнасці Шучэўскага раёнага Дома культуры. На ініцыятыўнае сцэне адбыўся канцэрт, у праграме якога былі песні, танцы, нумары мастацкага чытання.

У ГЭТЫМ НУМАРЫ

ПРАЦЯГ РАЗМОВЫ АБ ПРАБЛЕМАХ ДЗІЦЯЧАЙ ЛІТАРАТУРЫ
Артыкул Хведара Жычкі
Рэцэнзія на кнігу М. Герчыка
«Зямное прыцягненне»
Гл. 3-ю стар.

НА КРАМЛЁўСКОЙ СЦЭНЕ

У Маскву на гастролі зноў выехаў Дзяржаўны народны хор БССР, які ўзначальвае народны артыст рэспублікі Г. Штовіч.
Учора на сцэне Крамлёўскага тэатра беларускія спевакі, гоманцы, музыканты далі свой першы вялікі канцэрт. Масквічам была паказана новая, нядаўня падрыхтаваная праграма, якая складалася ў асноўным з беларускіх традыцыйных і сучасных песень і танцаў. На крамлёўскай сцэне адбыўся яшчэ адзін канцэрт Народнага хору. Пасля гэтага ён будзе выступаць у маскоўскіх парках і на іншых сцэнічных пляцоўках сталіцы.
Рад нумароў з новай праграмы беларускіх артыстаў будзе запісаны на Усесаюзнам радыё.

НАСУСТРАЧ СЛАўНЫМ ДАТАМ

Бібліятэкі Магілёўскай вобласці склалі план падрыхтоўкі да 50-годдзя Савецкай улады і 100-годдзя з дня нараджэння Ул. І. Леніна. У плане — цыклы гутарак, лекцыяў, выстаўкі літаратуры, вечары-сустрэчы трох пакаленняў, альбомы водгукаў чытачоў «Кнігі Ул. І. Леніна ў маім жыцці» і г. д.
Мерапрыемстваў многа. Што ж зроблена і робіцца ўжо?
У бібліятэках Магілёва праішоў месячнік ленинскіх кнігі. Былі аформлены плакаты і кніжныя выстаўкі, праведзены вечары, раённыя, прысвечаныя жыццю і рэвалюцыйнай дзейнасці заснавальніка Камуністычнай партыі і Савецкай дзяржавы.
Сёння ў бібліятэках вобласці праішлі вечары на тэму «Успомнімі тых, хто лезеў да аленяў», якія арганізаваны кніжныя выстаўкі аб Вялікай Айчыннай вайне. У гэтыя дні ў кожнай бібліятэцы можна ўбачыць ілюстрацыі сцэны з кніжнай выстаўкі з назвай «Насустрач 50-годдзя Савецкай улады». Абсталюваны кніжныя паліцы літаратуры, прысвечанай любімаму Ільіну.
Усё больш разнастайнай робіцца тэматыка аглядаў літаратуры, гутарак, падборачных кніг. «Кастрычнік у Беларусі», «Утварэнне Беларускай Савецкай Сацыялістычнай Рэспублікі», «Беларуская ССР у гады Вялікай Айчыннай вайны», «Будаўніцтва камунізму ў БССР» — выстаўкі кніг на гэтыя тэмы можна сустрэць у Палужскай і Сабалеўскай сельскіх бібліятэках раёна.
Наша абласная бібліятэка зараз закрыта на пераўраўнаванне фонду ў сувязі з пераходам у новы будынак, дзверы якога гаспадары расчыняць перад чытачамі ў наступным годзе. Але падрыхтоўка да слаўных дат не спыняецца. Работнікі бібліятэкі выступаюць на раённых семінарах з кансультацыйнымі чытацкімі заламі і хатніх абнаўленняў раённых і гарадскіх бібліятэку, аказалі дапамогу прапагандаістам кнігі Крычэўскага, Хвасюцкага, Краснапольскага, Шклоўскага раёнаў.

Работнікі даведачна-бібліяграфічнага аддзела рыхтуюць да выдання рэкамендацыйны паказальнік літаратуры на тэму «Мінулае і сённяшняе Магілёўшчыны», а таксама рэкамендацыйны спіс літаратуры на тэмы «Кастрычнік на Магілёўшчыне» і «Барышчыты за ўладу Саветаў на Магілёўшчыне».

Ідзе апрацоўка да альбому «Бібліятэчнае справа Магілёўскай вобласці за гады Савецкай улады». У новым памяшканні бібліятэкі мяркуецца адкрыць пайкой ленинскі літаратуры.

П. КАСЦЕВА, намеснік дырэктара Магілёўскай абласной бібліятэкі імя У. І. Леніна.

З ДАПАМОГАЙ ГРАМАДСКАСЦІ

На грамадскіх асновах хлеббаром трыя брыгады калгаса «Сірыя» Ленінскага раёна паставілі наліям будынак клубу. Вакол яго разбілі клубы, пасаджаныя кветкі, побач — абсталювана спартыўная пляцоўка. Праўдзіна арцелі набылі для новага асяродка культуры неабходную мэбля, радыё.
Адбылося адкрыццё новага клубу і ў калгаса «Кастрычнік» Дубровенскага раёна. Тут ёсць глядзельная зала на 200 месцаў, бібліятэка.
Цяпер у сёлах Віцебскай вобласці разгарнуўся рух за стварэнне ў кожнай палёўнай брыгадзе асяродка культуры. Хлеббаром Віцебскай вобласці абавязаліся да дня 50-годдзя Савецкай улады пабудавана ў калгасах і саўгасах 354 новыя клубы.

БЕЛТА.

КАНЦЭРТЫ ВІЦЯБЛЯН У МАСКВЕ

Хімічнікі Палацы культуры «Радзіма» Масквы ўзялі на сябе сустрэчку з вёскамі Віцебскай вобласці. У гэтыя дні ў Маскву выехалі 60 самадзейных танцораў, якія выступалі на Выстаўцы дасягненняў народнай гаспадары, у парку імя Горкага і ў Хімічніцкім Палацы культуры «Радзіма».
Масквічы ўзялі на сябе сустрэчку з вёскамі Віцебскай вобласці, якія прывезлі ў сталіцу арганізацыйна, самабытныя тэатры. Найбольшым поспехам карысталіся беларускія народныя танцы «Явенскія ўзоры», якія запісаны на Віцебскай тэлевізійнай і радыёўзятцы і інш. Да паездкі ў Маскву калектыв спецыяльна наразучыў новы танец — «Як той Зосі даваўся».

У ЦЭНТРАХ вёскі

Блонь, непадалёку ад Мёр'най Горкі, стаіць старадаўняя царква. Яе крыжы з'яўляюцца на маляўнічым купалу. Не кінулася ў вочы і сцяжынка ў густой зялёнай траве, якая бегла аж да самых дзвярэй «храма божага».

Няўжо сёння тут по правіце сваю службу? З гэтым пытаннем у заходзіў у кантору мясцовага калгаса імя І. Леніна. Там выказалі меркаванне, што «святая айдэя неўзабаве застаецца без «работы». Ходзіць у царкву толькі некалькі зусім старонкіх бабулек. А што даччыцы моладзі і людзей сталага веку, дык яны даўно ведаюць дарогу ў свой клуб.

Старшыня праўлення сельгасарцелі Антон Антонавіч Татур прыгадаў той даўні час, калі некаторыя маладыя хлопцы і дзяўчаты пачалі былі збіваць на сцяжынку, што вядзе да царквы. У чым была справа? Гэтыя людзі зусім у бога не верылі, а нешта ж іх пацягнула да царкоўнай харомы.

Праўдзіна арцелі па-сапраўднаму зацікавілася работай свайго клубу і чырвоных куткоў. Культфонд пачаў выкарыстоўвацца па прызначэнню. Нават дзяржаўная ўстанова культуры — Блонскі сельскі клуб, які знаходзіцца з канторай праўлення пад адным дахам, — не засталася па-за увагай калгаса. Цяпер справы пайшлі іншым шляхам. Самадзейныя артысты тэатральнага рэжыі, баян, гітары, праграмавічкі, магнітафон, радыёла — калі ласка! Спартыўная рамонт будынка, паліва на зіму — таксама атрымаўся! Задумала моладзь стварыць футбольную каманду, і тут праўдзіна арцелі пайшоў наустрача: выдзелілі ўчастак для стадыёна, даюць грошы на спартыўныя касцюмы. У брыгадных клубах, якія заважаюць людзі на грамадскіх асновах, ёсць спартыўны інвентар, настольныя гульні, музычныя інструменты, свежыя газеты, часопісы. Загадчыку сельскага клубу Аляксандру Мікалаевічу Мігучкаму вяртаюць толькі сваёчасова непомініць праўдзіна калгаса ад тым, што трэба зрабіць, каб у клубе было шчыра больш утульна, прыгожа, цёпла, — і ўсё будзе зроблена.

— Мы вельмі задаволены, — гаворыць А. Татур, — што ў нашым будынку знаходзіцца сельскі клуб, які праводзіць работу сярод працоўнай калгаса. Гэты клуб на дзяржаўнай бюджэце. Але мы ніколі не падазяляем культуру на калгасную і дзяржаўную. Ва ўсіх культурна-асветных устаноў адна задача — выхаванне чалавека.

Слухаў я гэтыя словы Антона Антонавіча і ўспомніў сваю леташнюю камандзіроўку на Жлобіншчыну, сустрэчу з кіраўнічым сельгасарцелі «Берэзіна», дзе таксама праце дзяржаўная ўстанова культуры — Жырэўскі сельскі клуб. Клуб памагае механізатарам, жывёлаводам, будоўнікам і паліводам дэмагюца поспехаў у працы, прапагандае арганізацыйна вядзе, вопыт перадавікоў сельскагаспадарчай вытворчасці. Для гэтага актыўна клуб наладжвае тэматычныя вечары, лекцыі, гутаркі, выпускаюць наценныя друку. Толькі за паўгоддзе яны выпусцілі шаснаццаць нумароў наценнай газеты, 26 баявых лістоў, правялі 27 лекцыяў і дакладаў, 46 калектывных чытаньняў і гутарак; самадзейныя артысты восем разоў выступалі з канцэртамі на сцэне свайго клубу і ў брыгадах.

Здавалася б, праўдзіна арцелі будзе шчыра ўдзячна сельскаму клубу за ўсё гэта: пацікавіцца, у чым ён мае патрэбу, добрым словам і справай паспрабаваць, каб работа сельскага клубу яшчэ больш пашыралася і цясней звязалася з жыццём калгаса.

На жаль, клуб і яго актыўнасць такой падтрымкай не адчуваюць. Кантора праўлення і сельскі клуб знаходзіцца пад адным дахам. У той палёў будынка, якую займае праўдзіна арцелі, да адрамантавання, рамы вокан пафарбаваны. Затое рамы клубных акон аж заімішлі, з іх павольна вусцякі, многія шыбы павывішаны і сяк-так залатаны, страх і пачынаюць пачынаюць капітальнага рамонт. Ішоў ліпень, а паліва на зіму яшчэ было не прывезена. Загадчыца сельскага клубу Феня Аўсінікава папрасіла ў праўдзіна калгаса машыну, каб прывезці паліва.

— Пералічы спачатку грошы на наш рахунак, тады дадзім машыну, — казалі дзяўчынкі.

У сельскім клубе ёсць баян. Колькі часу ідзе ўжо гаворка, каб калгас паслаў на курсы баяністаў свайго чалавека. Аднак баян усё маўліва ляжыць у шафе. Праўда, старшыня калгаса Уладзімір Саўчанка гаворыць, што няма ахвотнікаў вучыцца. Калі ж пачынае пытацца ў моладзі, дык высвятляецца, што ахвотнікі вучыцца ёсць.

Вядома, ніто не збіраецца тут аб'явіваць праўдзіна сельгасарцелі ў тым, што яно матэрыяльна не памагае сельскаму клубу. Гэта дзяржаўная ўстанова культуры, у якой пачынаюць сродкі на рамонт, на кнігі, паліва, інвентар. Але сродкі гэтыя часам не хопіць. І тут праўдзіна

Слухаў я гэтыя словы Антона Антонавіча і ўспомніў сваю леташнюю камандзіроўку на Жлобіншчыну, сустрэчу з кіраўнічым сельгасарцелі «Берэзіна», дзе таксама праце дзяржаўная ўстанова культуры — Жырэўскі сельскі клуб. Клуб памагае механізатарам, жывёлаводам, будоўнікам і паліводам дэмагюца поспехаў у працы, прапагандае арганізацыйна вядзе, вопыт перадавікоў сельскагаспадарчай вытворчасці. Для гэтага актыўна клуб наладжвае тэматычныя вечары, лекцыі, гутаркі, выпускаюць наценныя друку. Толькі за паўгоддзе яны выпусцілі шаснаццаць нумароў наценнай газеты, 26 баявых лістоў, правялі 27 лекцыяў і дакладаў, 46 калектывных чытаньняў і гутарак; самадзейныя артысты восем разоў выступалі з канцэртамі на сцэне свайго клубу і ў брыгадах.

Здавалася б, праўдзіна арцелі будзе шчыра ўдзячна сельскаму клубу за ўсё гэта: пацікавіцца, у чым ён мае патрэбу, добрым словам і справай паспрабаваць, каб работа сельскага клубу яшчэ больш пашыралася і цясней звязалася з жыццём калгаса.

На жаль, клуб і яго актыўнасць такой падтрымкай не адчуваюць. Кантора праўлення і сельскі клуб знаходзіцца пад адным дахам. У той палёў будынка, якую займае праўдзіна арцелі, да адрамантавання, рамы вокан пафарбаваны. Затое рамы клубных акон аж заімішлі, з іх павольна вусцякі, многія шыбы павывішаны і сяк-так залатаны, страх і пачынаюць пачынаюць капітальнага рамонт. Ішоў ліпень, а паліва на зіму яшчэ было не прывезена. Загадчыца сельскага клубу Феня Аўсінікава папрасіла ў праўдзіна калгаса машыну, каб прывезці паліва.

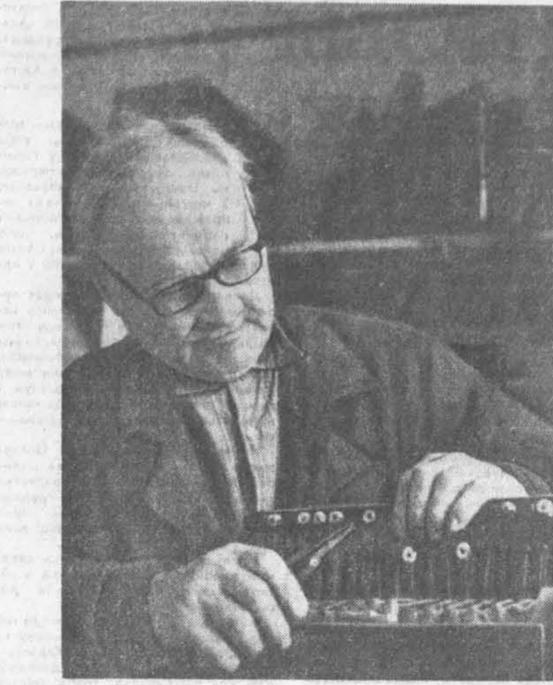
— Пералічы спачатку грошы на наш рахунак, тады дадзім машыну, — казалі дзяўчынкі.

У сельскім клубе ёсць баян. Колькі часу ідзе ўжо гаворка, каб калгас паслаў на курсы баяністаў свайго чалавека. Аднак баян усё маўліва ляжыць у шафе. Праўда, старшыня калгаса Уладзімір Саўчанка гаворыць, што няма ахвотнікаў вучыцца. Калі ж пачынае пытацца ў моладзі, дык высвятляецца, што ахвотнікі вучыцца ёсць.

Вядома, ніто не збіраецца тут аб'явіваць праўдзіна сельгасарцелі ў тым, што яно матэрыяльна не памагае сельскаму клубу. Гэта дзяржаўная ўстанова культуры, у якой пачынаюць сродкі на рамонт, на кнігі, паліва, інвентар. Але сродкі гэтыя часам не хопіць. І тут праўдзіна

Слухаў я гэтыя словы Антона Антонавіча і ўспомніў сваю леташнюю камандзіроўку на Жлобіншчыну, сустрэчу з кіраўнічым сельгасарцелі «Берэзіна», дзе таксама праце дзяржаўная ўстанова культуры — Жырэўскі сельскі клуб. Клуб памагае механізатарам, жывёлаводам, будоўнікам і паліводам дэмагюца поспехаў у працы, прапагандае арганізацыйна вядзе, вопыт перадавікоў сельскагаспадарчай вытворчасці. Для гэтага актыўна клуб наладжвае тэматычныя вечары, лекцыі, гутаркі, выпускаюць наценныя друку. Толькі за паўгоддзе яны выпусцілі шаснаццаць нумароў наценнай газеты, 26 баявых лістоў, правялі 27 лекцыяў і дакладаў, 46 калектывных чытаньняў і гутарак; самадзейныя артысты восем разоў выступалі з канцэртамі на сцэне свайго клубу і ў брыгадах.

Здавалася б, праўдзіна арцелі будзе шчыра ўдзячна сельскаму клубу за ўсё гэта: пацікавіцца, у чым ён мае патрэбу, добрым словам і справай паспрабаваць, каб работа сельскага клубу яшчэ больш пашыралася і цясней звязалася з жыццём калгаса.

Цэзар Іванавіч Багдановіч — сапраўдны чараўнік. Восем разоў ужо прыязджаў гадоў праце ў майстарам па рамонт музычных інструментаў. Яго ўмелыя, працавітыя рукі прымуслі гукаць зноў суданна і строіна не адну сотню баянаў, піліна. Цяпер Цэзару Іванавічу семдзесят гадоў, але ён па-раейшаму працуе ў майстарні № 14 горада Мінска. Фота З. ТРАЎБОВІЧА.

СУСТРЭЧА САТЫРЫКАЎ

Зэтра ў клубе Саюза журнالیстаў БССР адбудзецца сустрэча сатырыкаў Беларусі, рэспублік Прыбалтыкі, Масквы, Украіны і Малдавіі. На працягу трох дзён сатырыкі будуць абмяркоўваць фельетоны, гумарыстычныя аповесці, карыкатуры, якія змяшчаюцца ў сатырычных часопісах.

Беларускія сатырыкі і госці абмяняюцца вопытам, раскідаюць пра свае творчыя планы. Адбудзецца гаворка аб заах сатырыкаў і гумарыстаў, аб ролі сатыры і гумару ў выкараненні шкодных з'яў і недарэчнаў у жыцці.

У кінастудыі «Зорка» адкрыецца выстаўка лепшых твораў карыкатурыстаў Беларусі, Літвы, Латвіі, Эстоніі, Масквы, Украіны і Малдавіі.

ВІЗІТ У АДКАЗ

Як паведамілася ўжо, калектыву мужчынскага народнага хору Мінскага аўтавадза накіравалі ў канцэртнае ў Польскую Народную Рэспубліку. А з візітам у адказ да нас прыбыў самадзейны ансамбль Варшаўскага вальдэста. Польскіх сяброў сустралі прадстаўнікі грамадскіх арганізацый Мінскага аўтавадза. Гасцім былі ўручаны весткі і памятнае падарункі.

У мінулы суботы госці ўпершыню выступілі перад моладдзю трактарнага і аўтавадзанавага заводу з вялікім цікавым канцэртамі.

Самадзейны калектыв Варшаўскага вальдэста прабудзе ў Беларусі да 27 жніўня. Ён выступіць таксама перад аўтамабільнабудавальнікам горада Жодзіна, перад рабочымі камвольнага камбіната і гадзініцавага заводу і ў адным з прыгарадных калгасаў Мінска.

У КЛУБ-СА СВАЁЙ ТАБУРЭТКАЙ...

навіна і ўспомніў сваю леташнюю камандзіроўку на Жлобіншчыну, сустрэчу з кіраўнічым сельгасарцелі «Берэзіна», дзе таксама праце дзяржаўная ўстанова культуры — Жырэўскі сельскі клуб. Клуб памагае механізатарам, жывёлаводам, будоўнікам і паліводам дэмагюца поспехаў у працы, прапагандае арганізацыйна вядзе, вопыт перадавікоў сельскагаспадарчай вытворчасці. Для гэтага актыўна клуб наладжвае тэматычныя вечары, лекцыі, гутаркі, выпускаюць наценныя друку. Толькі за паўгоддзе яны выпусцілі шаснаццаць нумароў наценнай газеты, 26 баявых лістоў, правялі 27 лекцыяў і дакладаў, 46 калектывных чытаньняў і гутарак; самадзейныя артысты восем разоў выступалі з канцэртамі на сцэне свайго клубу і ў брыгадах.

ЦЯЖКАСЦІ ў будаўніцтве

новыя устаноў культуры, іх абсталяваннем, капітальным рамонтам старых клубу і бібліятэку — гэта праблема яшчэ сёння і

ПРАБЛЕМЫ ТЭЛЕБАЧАННЯ

ПАТРЭБЫ «МАЛЫХ» СТУДЫЙ

НАША Брэсцкая тэле- студыя размясцілася са сваёй небагатай, але ўсё ж дэволі складанай гаспадаркай у невялікім староўніку паўшэра- каннай былой школы. Есць у нас студыі павільёнчык, ядучы, ядучы ўсе перадачы, паказ- уючы тэлеспектаклі. Невядома, як толькі рэжысёры і аперат- рыюцца працаваць у такой цеснаце!

Вось пра такую студыю «малаго» тэлебачання мне хочацца пгаварыць. Можна, не вельмі правільна дзіліць тэлебачанне на «вялікае і малое», але ж на практыцы такі падзел існуе. Есць Цэнтральныя і Рэспубліканскія тэлебачанні — вялікія студыі, тыповыя, з аўтарскімі магчымацтвамі, з выдатнай тэхнікай. Пра гэта мы, работнікі малых студый, толькі нямнога марым, уздымаем: «Эх, каб нам...»

ПЕРШ за ўсё хочацца сказаць пра тэлевізію або тэлепапе- дэленні — самую баявую і аператыўную форму.

Неглыба не забываючы розніцы паміж апошнімі паведамленнямі радыё і тэлебачання. Паведамленні радыё слухаюцца больш ахвотна, а дэклад- не такі ж выпуск навін, што чытаюць дыктары тэлебачання, нагаінае на глед- дочую сон. У чым справа? Відзець, на тэлебачанні мы злучваем вуснай, натуральнай толькі для радыё, інфар- мацыяй. Тэлегледачы ж хочаць гля- дзець навіны. Патрабаванне слуш- нае. У выпусках тэлевізіі мы павіны даваць больш кінематэрыялаў і фотасюжэтаў — апошнія, праўда, з прычыны сваёй статычнасці не заўсе- ды падаюцца.

На жаль, мы, брэсцкія, не можам нават і напалову забяспечыць сваё штодзённае выпускі тэлевізіі кіне- мплёнак. Мы не маем магчымасці выехаць на здымкі — не хапае машы- ны. Іх у нас усяго дзве: адна раз'язджае па калгасках, а другая выкарыстоўваецца на гарадскіх кіна- здымках. Да таго ж не заўсёды зной- дзецца свабодны кінааператар. Іх у нас тры, і здымаць ім довадзіцца дужа многа! Тут тэбе і кінарэжыс- паданне, і фільм канчаткова тэба, і паддзімкі для чарговай перадачы не сарвеш. У выніку — выпуск тэле- навін складаецца з вусных інфарма- цыяў.

Было б добра, каб Дзяржаўны Камітэт Савета Міністраў БССР па Ра- дыёвяшчэнні і тэлебачанні знайшоў магчымасць умацаваць кадрамі нашу тэлеустудыю, у прыватнасці, рэдак- цыю апошніх паведамленняў.

Зусім недаўна мы прынялі ПТС — перасоўную тэлевізійную станцыю, якая дае нам магчымасць выказаць з цеснага студыйнага павільёна зра- біць нашы праграмы больш цікавымі, шырыэйшымі па дыяпазоне і геаграфіі. І вост тут узнікае пытанне: што нам рабіць? Калі працуе ПТС, уключ- чаюцца тры тэлекамеры, за імі паві- ны стаяць тры тэлеаператары, ды і ў студыі ж некаму з аператараў тры- ба быць. У нас жа тэлеаператараў толькі два, і яны пакуль што не на- вучыліся, не нааўчыліся быць адна- часова ў двух розных месцах, далёкіх адно ад другога...

Такім чынам кадры — для нас праблема нумар адзін.

Што некалькі слоў пра тэленавіны. Штодзённых выпускаў, якія мы даем, не хапае, каб поўна асвятліць важнейшыя падзеі з жыцця горада і вобласці, каб грунтоўна расказаць аб людзях. Тэму ў нашай рэспубліцы, па прыкладзе многіх студый краіны, пачалі даваць рэз на тыдзень (а дзе і два) паўгадзінныя спецыяльныя вы- пускі, якія называюцца тэлечасопі- самі, тэлегазетамі. У Віцебску — «Ві- цецкія навіны», у Гомелі — «Пана- рама навін», у нас — «Брэсцкія ве- снікі». Гэтыя выпускі існуюць паўгода, яны даказалі сваю жыццёваць. Але адразу ж ва ўсіх абласных студыях востра паўстала пытанне аб ядучы. Паспех ці няўдача кожнага выпуску тэлегазеты ў многім залежыць ад яд- чучага, ад яго ўмення проста і негу- ральна паводзіць сябе перад тэлека- мерай, ад яго знаходлівасці, умения арганізаваць і павесці гутарку.

Ядучы, на маю думку, павінен быць пастаянным. Да яго гледачы, прыняваючы, яму вераць, сустра- я іх чакаюць. А калі ядучыя мяняю- цца, як тыя прычоскі ў моднай ды- таркі, дым гэта выклікае незадаволе- насць. Аднак падобнага добрага яд- чучага — справа нялёгка. Тут не да- памагаюць нават шматлігія конкурсы. Каб станаўліць вырашыць «проблему ядучых», калектывам абласных сту- дыяў патрэбна дапамога з боку больш вопытных ядучых і каментатараў Беларускага тэлебачання.

У Мінску штогод праводзяцца дык- тарскія дэспіцідзеныя семінары. Яны нікогав даюць нашым дыктарам. А вост ядучых ніхто ніколі не абі- рае на семінары і не вучыць, як лепш працаваць у гэтай складанай галіне мастацтва.

Наогул, калі гаворыць пра вучобу, дык яна патрэбна ўсім работнікам абласнога тэлебачання.

Возьмем мантаж жывых перадач, мантаж кінаплёні. Ен у нас робіцца некаваліфікавана, бо людзі, якія ма- нціруюць перадачы, ніколі з кіно і тэле- бачаннем не мелі справы. У выніку з гэтым чаму б, напрыклад, асістан- таў рэжысёраў, якія замацаваны за рэдакцыйнымі тэлевізіямі, не збіраць часцей у Мінску, не вучыць іх там асновам мантажу, хаця б пазнаёміць іх сапчатку з самімі элементарнымі правіламі. Карысць была б вялікая. І шчы больш патрэбна вучыцца нашым кінааператарам. У мінскім яны былі проста фотааператарамі, сёння ім бракуе пэўных прафесійных ведаў. У іх ёсць толькі вялікая любоў да справы, некаторая інтуіцыя. Але ж гэтага вельмі мала...

МНОГІЯ, пэўна, ведаюць, як нуд- на слухаць па тэлебачанні чала- века (хай сабе павежанага), які не можа адрэагаваць ад тэсту. Без жывога выразу твару, без жывых інтанацый, без блыску вачэй — вочы аінчаны на паперку — ён доўга дэкладвае тэст.

Быў і надворот: утэропіцца ча- лавек на чырвоны агнячыя камеры, глядзіць проста вам у вочы і шпа- рыць тэст з неўласцівамі для вус- ной мовы зваротамі, з неўласцівай лексікай. Фармальна такое выспе- нненне гледжак. Але ж бяздурна!

Мабыць, было б ужо лепш, каб удзельнікі перадачы не столькі веда- лі тэст, колькі добра ведаў бы прад- мет, пра які ён гаворыць, каб у яго былі жывыя думкі. А калі чалавек не здольны выступаць цікава, дык не варта і запрашаць у кадр, хай лепш расказвае дыктар.

Звычайна нывопытныя рэжысёры і асістанты, размаўляючы з удзельні- кам перадачы, падкрэслівваюць, што яго выступленне будзе глядзец сціпым, тысячы гледачоў. Чалавек па- ложацца і каміюе перад камерай або гаворыць і паводзіць сябе запі- нае афіцыйна. Але ж тэлеаператары па сваёй танальнасці рэалізаваны на невялікую колькасць слухачоў, якія знаходзяцца ў кожным хатнім пакоі перад экранам! Таму тэба арыента- ваць чалавека, які выступае перад блакітным экранам, на простую ічы- рую гутарку... З ім перад выступлен- нем тэба працаваць доўга і старан- на. Але як!

Надаўна ў нас рыхтавалася па мала- дзёжнай рэдакцыі перадача аб мары юнацкай. На не запрасілі выпускні- коў фізіка-матэматычнага факультэ- та Брэсцкага педагагічнага інстытута, якія атрымалі накіраванне на працу ў яскравыя школы. Мы вырашылі зрабіць эксперымент. У час рэпеты- цый ядучы гаворыў з удзельнікам літаральна пра ўсё: пра новыя кнігі, пра кінафільмы, пра надвор'е... Людзі прывыклі да ядучага, прывычаліся да студыйных абстаўінаў. А ён непрак- метна вывучыў кожнага, улічыў, хто на што здатны, каго пра што лепш спытаць. І ўвечеры, калі ўсе з доб- рым настроем прыйшлі на перадачу,

ядучы паўх здаваў студэн- там кінафільмы, пытанні, адка- зы на якіх не рэагаваліся. У выніку атрымалася жывая, цікавая, шчырая гутарка. Ад гэта- та і перадача ў цэлым вый- трала.

На такіх эксперыменты тэ- ба ісці часцей. Яны сябе апраўдаваюць. Іменна ў гэтым плане робіцца лепшы перадачы Цэнтральнага тэлебачання.

У нас жа пакуль што такіх ім- правізаваных жывых перадач пайваваюцца. Лічым, што менш рызыкоўна, калі тэст будзе павярэдне падрыхтаваны і адрэагаваны.

Далей, на мой погляд, кожная пера- дачка, у залежнасці ад свайго ха- рактару і зместу, павіна мець свой стыль, сваю мову. Але, нягледзячы на неабходнасць разнастайнасці, неглы пускіца на тэлебачанне мову канцляярскую, занеда афіцыйную і налічліваю. Тэба карыстацца толькі жывым чалавечым словам, багатым і сакватым.

На жаль, сцэнарый многіх тэлепе- радчых скрада складаюцца са штамп- пёў. А часам бывае, што рэдактар такое закруціць, а наш брат дыктар гэтае закручанае прачытае... Пры- кладаў можна было б прывесці мно- га.

Надаўна мне давялося быць свед- кам адной размовы рэдактара з буй- тарам патрэбна ўсім работнікам абласнога тэлебачання.

Аўтар скардзіўся, што рэдактар не- апраўдана, на яго думку, выніку са сцэнарэя многа дэталі. Рэдактар, адбываючыся, аўтарытэтная даводзіў, што для тэлебачання тэба пісаць прасцей. Я ж у словах рэдактара пе- чучу патрабаванне пісаць прымітыў- ной. Чамусьці ў нас са сцэнарэя звычайна выкідаюць як неапраўда- ванную эпітэту, параўнанні, складан- ныя метафэры і інш. Карэцкай кажу- чы, выкідаюцца вобразнасць мовы. І ў выніку ў эфір ідуць прымітыўныя тэксты. І гэта робіцца так часта, што ўжо нават не абурасяе. У гэтым сэн- се незвычай паказаліся быў сюжэт галымчэн пра вяску Заслу, сюжэт нежак у «Эстафеце навін». Моўна бездапаможнасць, дубоўсць тэсту (аўтар І. Надзельсон) загубілі цікавы сюжэт.

У ЗАКЛЮЧЭННЕ — яшчэ некаль- кі прапановаў і пажаданняў.

Пачну з Гомеля. Вост ужо доў- гі час галымчэн абмяняюцца асобнымі перадачкамі і сюжэтамі са сваімі суседзямі — калектывам Бра- нскіх тэлеустудый. Гэта добрае пачы- нненне. А чаму да гэтага часу не на- ладыжаны рэгулярны абмен сюжэта- ми, перадачкамі, а яшчэ лепш — цэлы- ми праграмамі паміж тэлеустудыямі нашай рэспублікі? Як было б добра, калі б мы паказалі сваю праграму ві- дэабылчанам, а тыя ў сваю чаргу пры- ехалі б да нас.

Было б пажадна, каб у Мінску не менш двух разоў на год праводзіліся дзі абласных студый з тым, каб гэ- тыя студыі атрымалі доступ на рэспубліканскі экран. Тады нашы мін- скія калегі маглі б дэталёва праан- алізаваць нашы праграмы і дэпама- чы нам у рабоце.

Іван ТАРАСЮК,
дыктар-каментатар Брэсцкай сту- дыі тэлебачання.

А. АЛІН.

Спаўным справам прысвечана

СПАЎНЫМ СПРАВАМ ПРЫСВЕЧАНА

Трыццаць невялічкіх, надрукаваных на машыннымі кніжачкамі ў самаробных пераплётах стаць на адной з вітрін у чыталні Пухавіцкай раённай бібліятэкі.

Гэта — успаміны аб спаў- ных рэвалюцыйных, баявых і працоўных падзеях, якія адбываліся на тэрыторыі раёна за гады Саўецкай улады.

Цікавыя звесткі сабралы аб падвигу дукорскіх партызан у дні грамадзянскай вайны, аб ударных працы першых пэцігоддзі. Шырока асвятляюцца і баявыя подвигі землякоў у гады Вялікай Айчыннай вайны. Аб гэтым расказваюць былыя партызаны і франтанцы. Са- род аўтараў успамінаў — Герой Саўецкага Саюза М. Пахроўскі і А. Паткоўскі.

Матэрыялы, якія сабрала раённая бібліятэка, выкары- стоўваюцца работнікамі культуры і іх актыўнасці ў правядзенні гутарак, лекцый і афірмальных нагляда- ных агульнай сельскіх клуб- баў і бібліятэк.

ЗА ПРЫВАТНЫМ ФАКТАМ — ВАЖНАЯ ПРАБЛЕМА

Кожны, хто ў сваёй рабоце звязаны з эстэтычным выхаван- нем народа, не можа не думачы да думак артыкула «У музеі не знайшоў месца...» надру- каным у «Літаратуры і ма- стастаў» 20 жніўня гэтага года. Далучаемся да гэтых думак і мы.

Чытаючы ў кнігах і навуковых зборніках матэрыялы аб белару- ськіх дэкаратыўна-прыкладным мастацтвах, аб народных умель- цах, мы пераважаем сустракаем спасылкі на ўзоры, створаныя да Вялікай Кастрычніцкай да Вялікай Айчыннай вайны. І рэд- ка называюцца творы беларускіх народных майстроў нашата часу.

Між тым на рэспубліканскіх, абласных, раённых выстаўках на- роднай творчасці можна бачыць і сучасныя беларускія посплікі, і адзенне, і тканіны, і разнастай- ныя рэчы побыту, якія сведчаль, што жыць і развіваецца наро- днае прыкладнае мастацтва.

Часта довадзіцца чуць, быц- кам бы з-за шматлікай вайны і звязаных з імі разбурэнняў на тэрыторыі Беларусі творы наро- днага мастацтва (кераміка, ткац- ва, вышыўкі і да т. п.) — вялікая рэдкасць, што пазастаіцца з імі можна толькі ў цэнтральных му- зеех краіны — у Маскве, Ленінгра- дзе. Не хочацца пагаджацца з гэтым меркаваннем!

Добра, вядома, што ў Эрміта- жа або ў Гістарычным музеі ў Маскве захаваліся каштоўныя беларускія калекцыі творчасці беларускага народа. Але ці можна абмежавацца гэтым? Ці варта спыняць пошукі старадаўніх і на- вейшых узораў народнай твор- часці, каб папаўняць імі нашы, беларускія музеі? Урэшце рэшт, ці варта, спасылаючыся на спус- ташальныя войны, не бачыць та- го, што сёння ствараюцца наро- дныя выдатныя творы, у якіх жы- вуць лепшыя традыцыі мінулага і сучаснага.

Можна было б з такімі твора- ми знамяцца і ў нашых, беларускіх музеех — у пастаянных экспазі- цыях, а не толькі ў час параў- няльна радкіх выставак народнай творчасці.

Каб класіфікаваць усе ўраўнен- аб становішчы сённяшняй народна- га мастацтва і аб яго прапагандае музеем, мы наведлі некаль- кі вёсак Беларускага Палес-

КАБ КОЖНЫ МОГ БАЧЫЦЬ...

Кожны, хто ў сваёй рабоце звязаны з эстэтычным выхаван- нем народа, не можа не думачы да думак артыкула «У музеі не знайшоў месца...» надру- каным у «Літаратуры і ма- стастаў» 20 жніўня гэтага года. Далучаемся да гэтых думак і мы.

Чытаючы ў кнігах і навуковых зборніках матэрыялы аб белару- ськіх дэкаратыўна-прыкладным мастацтвах, аб народных умель- цах, мы пераважаем сустракаем спасылкі на ўзоры, створаныя да Вялікай Кастрычніцкай да Вялікай Айчыннай вайны. І рэд- ка называюцца творы беларускіх народных майстроў нашата часу.

Між тым на рэспубліканскіх, абласных, раённых выстаўках на- роднай творчасці можна бачыць і сучасныя беларускія посплікі, і адзенне, і тканіны, і разнастай- ныя рэчы побыту, якія сведчаль, што жыць і развіваецца наро- днае прыкладнае мастацтва.

Часта довадзіцца чуць, быц- кам бы з-за шматлікай вайны і звязаных з імі разбурэнняў на тэрыторыі Беларусі творы наро- днага мастацтва (кераміка, ткац- ва, вышыўкі і да т. п.) — вялікая рэдкасць, што пазастаіцца з імі можна толькі ў цэнтральных му- зеех краіны — у Маскве, Ленінгра- дзе. Не хочацца пагаджацца з гэтым меркаваннем!

Добра, вядома, што ў Эрміта- жа або ў Гістарычным музеі ў Маскве захаваліся каштоўныя беларускія калекцыі творчасці беларускага народа. Але ці можна абмежавацца гэтым? Ці варта спыняць пошукі старадаўніх і на- вейшых узораў народнай твор- часці, каб папаўняць імі нашы, беларускія музеі? Урэшце рэшт, ці варта, спасылаючыся на спус- ташальныя войны, не бачыць та- го, што сёння ствараюцца наро- дныя выдатныя творы, у якіх жы- вуць лепшыя традыцыі мінулага і сучаснага.

Можна было б з такімі твора- ми знамяцца і ў нашых, беларускіх музеех — у пастаянных экспазі- цыях, а не толькі ў час параў- няльна радкіх выставак народнай творчасці.

Каб класіфікаваць усе ўраўнен- аб становішчы сённяшняй народна- га мастацтва і аб яго прапагандае музеем, мы наведлі некаль- кі вёсак Беларускага Палес-

ся, а таксама Пінскі музей, пра- які гаворыцца ў памянёным вы- шэй артыкуле, музеі Сталіна, Ва- ранавічаў, Мінска.

У адной з вёсак Брэсцкай вобласці старая сялянкі, ідуць ў нядзелю адна да другой у гос- ці, абавязкова апрапаюць вышы- дыць нацыянальнай сарочкі і пу- доўныя спадніцы. У іных вёс- ках кудры хаваюць у сваіх нет- рах сапраўдныя шэдэўры наро- днай творчасці. Тут і ручнікі, і тканіны ільняныя абрусі, і раз- ностайнае адзенне. Ды і самі кудры, каваны жалезае, часта аздаблены разбоям, пастаўлены на вільняны колы, — гэта таксама арыгнальнае мастацтва.

А здабленне сільнінскіх кватэры ў прадметах штодзённага хатняга ужытку — лавак, дзіцячых лядоўкаў, у драў- ляным посудзе — кодыкі пацучыя рытму, прыгажосці!

У краязнаўчым музеі ў Пін- ску захоўваюцца цудоўныя ўзоры народнай творчасці. Але ўсё, што мы там бачылі, сабрала... да 1939 года.

— У чым справа? — спыталі мы. — Чаму сёння перасталі збі- раць узоры народнай творчасці?

На гэта нам адказалі, што му- зей не фінансуецца на наблізе новых твораў народнага пры- кладнага мастацтва.

Гэта заўсёды зручная адгавор-

ка для тых, хто абмяжывае ста- віцца да справы. Сродкі музею адпускаюцца. А вост куды яны ідуць? У асноўным на калек- цыянараванне чучалаў ваўкоў, лі- сці і іншых аўраў, якія жывуць у краі, на стварэнне грунтоўных макетаў і сцэнды. Мы не збі- раемся сцвярджаць, быццам чу- чалы і макеты не патрэбны. Але ж патрэбны ў краязнаўчым музеі і ўзоры народнай творчасці.

Варта было б пераняць вопыт работы музеяў Украіны, дзе фэ- ліка прапагандаюць народнае ма- стаства.

Калі памыкаюцца да справы па-гаспадарку, дык грошы, якія адпускаюцца музеям, тэба вы- дадзюцца і на збіранне ўзораў народнай творчасці, а таксама на стварэнне адпаведных музейных экспазіцый.

Узоры творчасці, якія бытуюць у народзе, тэба збіраць і ачыс- чава захоўваць, пазважана гэтыя багатыя людзям. Каб кожны мо- га бачыць, якія каштоўнасці творыць наш народ.

Лілія СІВАКОВА,
мастак Магілёўскай пента- тэцкай фабрыкі,
Віктар ФУРМАН,
мастак Аршанскага ільнякомбіната.

ПЕ АБАВЯЗКОВА МУЗЕЙ

Добра вядомыя жыхарям вёскі Карма Добрушскага раёна імяны выдатных землякоў — беларускіх пісьменнікаў Івана Пятровіча Шамякіна і праслаўленага ў баях гене- рала Героя Саўецкага Саюза Алёксея Дамітравіча Церашова.

У той жа час ніхто, нават жыхары нашай вёскі з трох- тыхістым насельніцтвам, не ведаюць пра тое, што адзін са старэй- шых беларускіх мастакоў Акім Міхайлавіч Шаўчына таксама наш земляк. Ен тут нарадзіўся і браўшы спэцыяльнае дзіясніцтва, ён вучыўся калісьці ў нашай школе, захапіўся кравіламі роднага краю. Не ведаюць пра гэта і вучні Кармянскай сярэдняй школы імя А. Церашова.

Ні ў бібліятэках, ні ў клубх Кермы не апыдзе карцін і рэпродуцыяў нашата мастака-земляка.

Хто ў гэтым вінаваты — цяжка сказаць. Але як бы там не было — імя гэтага мастака і яго творчасць павіны ведаць аднаўсёкім, асабліва наша моладзь. Мне здаецца, што для гэтага не абавязкова мець сапраўдны музей. Чаму б, скажам, не абсталяваць у школе спе- цыяльныя куткі, дзе расказвалася б аб творчасці таленавітага маста- ка, або не наладзіць пастаянную невялікую выстаўку карцін А. Шаў- чыні. Гэта было б так цікава і карысна для нашай моладзі.

Н. ПАРУКАУ,
настаўнік Кармянскай сярэдняй школы.

НОВАЯ РАБОТА КІНАМАТАГРАФІСТАў

Дыржыця і мастакі свет Мінскай студыі навукова-папулярных і хранікальна-дакумен- тальных фільмаў пры- нялі некалькі новых карцін, якія ў блі- жэйшы час з'явіцца на экранх кінатэатраў рэспублікі.

«Баллада пра маі» —

староўку мінулаў вай- ны. Ен апавядае пра мужную саўецкую па- трэтку Вараву Архі- лаўну Ардановіч. Не пабаўшыся гітлераў- ськіх карнікаў, яна ў час акупацыі выратавала з канцэнтрацыйнага лагэ- ра на Лепельшчыне ка- ля 15 палонных афіцэ- раў і салдат Саўецкай Арміі.

А колькі ў нас ёсць сельскіх клубоў, у глян- дзельных залах якіх ста- яць тэатральныя крэслы, набываць за кошт культурнага калгас- та і кінатэатраў! Сродкі ж гэтых устаноў культуры часам застаюцца не выкарыстанымі і іх спісваюць. Зда- раецца, што сельскія Саветы адлу- скаюць сваю клубу грошам на аб- сталеванне толькі ў хатня год, калі ў аблэмпранснабе няма таго, што тэба было б набыць. Відзіць, неслух- ча пачаць гаворку і пра цэнтраліза- цыю сродкаў, якія выдзяляюцца сельскім клубам і бібліятэкам не аб- сталеваюць.

Светла ў Пухавіцкім раёне па- рацінна райкома партыі і райна- камама цэнтралізаваны гэтыя срод- кі. Папярэдне аддзел культуры пра- веў улік: каму і што неабходна ў першую чаргу набыць.

— Такое выдаткаванне сродкаў, — расказвае загадчык раёнага аддзела культуры Генадзь Іванавіч Фінскі, — больш рацыянальнае. Абсталяван- не атрымліваюць тыя клубы і бібліятэ- кі, кім яно найбольш патрэбна.

У гэтым раёне таксама цэнтраліза- ваны і сродкі на гаспадарчыя выдат- кі. Ужо аддзел культуры зааказу ў аблэмпранснабе ўсе неабходныя матэрыялы для афармлення нагля- дай агітацыйных сельскіх клубоў і бібліятэк да Вялікай народнага свята — 50-га- дзя Саўецкай улады.

— Гэта ж грошам хачелі спісаць, дык навошта, каб прападалі. Вост і ўваў тое, што пад руку патрапіла, — прызначаюць загадчыкі.

Мастак В. А. Кірыленка працуе на Мінскай фарфорна-фаянсавым заводзе ўно вяснінскіх гадаў. Многа прыгожых ваз, статуэтак, сьвечнікаў прайшло праз яго рукі. Фотарэпартажнік Э. Траубніц зняў Валентіна Антоўчына ў час, калі той закінваў рэспіс вазы, зробленай па заказе Анкарамі навуз БССР.

У КЛУБ — СА СВАЁЙ ТАБУРЭТКАЙ...

[Званчэнне. Пачатак на 1-й стар.]

боты. У такіх гарачыя дні гаспадар- чага года, калі сьвіба, сенакос, уборка ўрадкаў, іх нават адмаўляюць з рых- таванню на палёвыя работы. Вост так часта не знаходзіцца паадрачкі да канца года, і грошы, прадугле- джаныя на капітальны рамонт бібліятэ- кі альбо клубу, спісваюцца.

— А што, калі гэтыя сродкі цэнтра- лізаваць і пералічыць на рахунак РБУ? — запытаўся я ў загадчыку Чэр- венскага раёнага аддзела культуры Пятра Рыгоравіча Ігнавіча.

— Гэта было б вельмі добра! — ад- разу ўхваліўся за маю думку загад- чыч, а гэтым заўважыў: — Толькі не вельмі хочацца звязвацца з такой будоўняй арганізацыяй. Яна ж нем- нікога не зробіць у тэрмін...

— Дык можна ж усё ў дагаворы абумовіць. Скажам, калі паадрачкі першых тэрмін выканання дагавор- ных работ, зааказчык павінен мець права ўшчыць пэўныя зааказчы — пачкавава Пятру Рыгоравічу.

— Відзіць, тэба дамагацца цэнтра- лізацыі сродкаў на капітальны ра-

сродкі на капітальны рамонт! — пы- таюся ў Генадзь Іванавіча.

— Гэта было б вельмі добра! — га- воруць ён.

Такі адказ мне дыводзіцца чуж- ад многіх асагачных раённых аддзелаў культуры.

Праўда, некаторыя з іх баяцца, што пры станаўленні вырашэнні гэтага пытаньня аддзелу давацца клопав- тага характару: каб РБУ заключыла дагавор на любы капітальны рамонт клубу і бібліятэкі незалежна ад таго, колькі ён абдыдзе зааказчыку; дзе- сьце ці тысячы рублёў.

Думаецца, клопаватэ аддзелаў куль- туры не тэба баяцца. Затое лгчыі станае дэацыяў культуры. Загадчы клуб- баў і бібліятэкі будзе мець больш часу для арганізацыі і правядзення лекцый і гутарак, тэматычных веча- роў і канцэртаў, ушанавання лепшых людзей калгаснай вёскі.

І справа не ў тым, што і да каго павінен першым пайсці на пакол. Раё- ным аддзелам культуры і раённа- ма-будоўнічым упраўленьям пера- сесці разам і пагаспадарку выра- шэнні сваё ўзловамоднасьці. Яны паві- ны адноўляваць быць зааказчэння ў тым, каб у сельскіх культурна-асвет- ных установах было заўсёды ўтульна, светла і прыгожа.

А. МАХНАЧ,
спец. нар. «Літаратуры і ма- стаства».

ВОДГУКІ, АДКАЗЫ

У нумары за 30 ліпеня гэтага года «Літаратура і ма- стаства» надрукавала артыкул «Рэтуцце нашы душы», у якім расказвалася пра шкодную дзейнасць баптыстаў ся- род насельніцтва і асабліва моладзі вёскі Вялікі Рожнік Салігорскага раёна.

Сакратар Салігорскага райкома КПБ тав. Леўчык паве- дамлю рэдакцыі, што бюро партыйнай арганізацыі калгаса імя Жданова абмеркавала змешчаны ў газеце артыкул, крытыку ў свой адрас прызнала правільнай і распрацавала канкрэтныя мерапрыемствы па атэстычным выхаванні кал- гаснікаў. Мясцовыя атэсты — работнікі ўчастковай бэль

